

Reactie ING op internetconsultatie Wijziging Financieringsstelsel Kinderopvang

Overwegingen en achtergronden bij de voorgenomen stelselwijziging onderschrijft ING op hoofdlijnen, evenwel dit noodzaakt naar de overtuiging van ING nog niet een wijziging van het financieringsstelsel.

Onvoldoende borging voor eenvoud en voorkoming van fouten en fraude.

ING is het niet eens met de stelling dat met Directe Financiering het stelsel minder complex wordt en minder gevoelig voor fouten en fraude. Immers voor deze knelpunten is geen fundamentele stelselherziening nodig zoals nu wordt voorgesteld. Sterker nog deze problemen kunnen met relatief beperkte middelen en wijzigingen effectief worden aangepast, zoals bijvoorbeeld door het verminderen van het aantal inkomens categorieën en door uit te gaan van het inkomen T-2 in plaats van de huidige inkomenschatting, wat aanleiding is voor veel problemen. Dit is onafhankelijk van welke uitvoerder de regeling ook uitvoert: Belastingdienst of DUO. Tijdens de hoorzitting in de Tweede Kamer is door diverse partijen aangegeven dat voor een groot deel van de ouders de voorgenomen digitaliseringsslag geen verbetering is. Dat daarvoor maatwerkoplossingen zijn toegezegd is mooi, maar die leiden onherroepelijk tot complexe regels en uitvoeringsvoorschriften, hetgeen nu net niet de bedoeling is van het voorstel. Digitalisering is een mooi streven zolang het functioneel is en voor de gebruiker leidt tot minder handelingen. Dit laatste lijkt zoals de voorstellen er nu liggen helaas minder het geval. Te vaak moet een ouder nog digitaal interveniëren teneinde voortgang van kasstromen te borgen.

Welk probleem wordt nu opgelost?

Nog steeds is het ING niet duidelijk waarom deze majeure ingreep nodig is en welk probleem er nu daadwerkelijk mee wordt opgelost. Fraude en fouten komen jammer genoeg in elk stelsel voor en bestaande terechte knelpunten kunnen in dit geval gemakkelijk binnen de bestaande systematiek door een andere uitvoerder prima worden verholpen. ING is er dan ook voorstander van om allereerst de bestaande knelpunten effectief aan te pakken, deze door DUO te laten uitvoeren en vervolgens na 1 of 2 jaar te komen met een grondige evaluatie. Als zou blijken dat herstelmaatregelen niet het gewenste effect hebben gehad dan kan je met een tweede stap alsnog tot een directe financieringsmethodiek overgaan. Dit heeft ING het Bureau ICT Toetsing in een gesprek op 2 maart jl. ook reeds aangegeven. Het nieuwe financieringsstelsel gaat te snel voorbij aan gedragseffecten op ouders die eerder, bijvoorbeeld bij bezuinigingen, ook aanzienlijk zijn onderschat. Vandaar het pleidooi voor een beperkte wijziging.

Is invoering van dit wetsontwerp per 1 januari 2019 wel de juiste oplossing?

ING neemt kennis van de voorgenomen opschuiving van de invoerdatum naar 1 januari 2019. Op zich is het zeer zorgvuldig om voor een transitie als deze zeer ruim de tijd te nemen. Anderzijds neemt ING waar dat op grond van deelname aan één van de georganiseerde E-labs in het land over dit onderwerp, er grote tempoverschillen zijn tussen DUO en het ministerie van SZW enerzijds en deelnemers/ stakeholders in het land anderzijds. ING constateert dat bij veel deelnemers het grote beeldt mist: hoe verhoudt de Directe Financiering zich tot de visie van kabinet en politiek, tegen de achtergrond van het recent uitgebrachte brede SER advies van 21 januari 2016? Deelnemers missen in de discussie de stip op de horizon met op weg ernaar toe een aantal belangrijke strategische toetsbare ankerpunten. Nu is er huiver dat men op de millimeter begint met uitwerkingen die over een tijd mogelijk niet meer blijken te passen binnen het aldan vastgestelde strategische kader. In dit beeld herkent ING zich.

Onduidelijkheid over de digitale portemonnee.

In de memorie van toelichting staat letterlijk dat kinderopvangorganisaties (KOO) geen volledige toegang krijgen tot de digitale portemonnee. Zo ontbreekt het de KOO aan harde informatie over welk bedrag er nu concreet is betaald. Als dat niet bekend is, kan ook lastig een beroep worden gedaan op de ouder om alsnog een deel van de openstaande factuur te voldoen. De duale variant in (1.7) verdient het in ieder geval om zorgvuldig geanalyseerd te worden en met name op gebied van privacy aspecten loont het de moeite om te onderzoeken wat wel haalbaar is. In andere situaties zijn er voorbeelden waarbij partijen door vooraf in te stemmen met informatiedeling een praktische oplossing hebben gevonden voor privacy-issues.

Complex en tijdrovend aanvraagproces bij DUO.

DUO heeft 13 weken de tijd om over de aanvraag tot recht op kinderopvang vergoeding te beslissen. Deze termijn kan nog eens met 13 weken worden verlengd. Ook voor de hoogte van de bepaling van de eigen bijdrage geldt diezelfde termijn van maximaal 2 x 13 weken. Er kunnen zich allerlei situaties voordoen waarbij het informatieproces stagneert, de ouder de eigen bijdrage niet (geheel) voldoet aan DUO met als gevolg dat DUO zelf de rijksbijdrage ook niet overmaakt aan de KOO met alle gevolgen van dien. DUO informeert de KOO en ouder dat de ouder binnen de termijn niet (volledig) betaald heeft. Dit is voor de KOO een signaal om met de ouder in gesprek te gaan over de betaling van de overige, nog openstaande uren. De KOO kan dan met de ouder een betalingsregeling afspreken over

de betaling van de resterende uren. In de visie van ING wordt het een bijzonder lastige klus voor de KOO als je met de ouder in gesprek moet over een gedeeltelijk niet betaalde rekening en je niet in staat bent om 'man en paard' te benoemen: de KOO kan niet aangeven dat er een 'x'-bedrag openstaat. Dat zal leiden tot chaotische situaties. Het is onmogelijk de flexibiliteit van 4000 organisaties in één digitale portemonnee te vatten. In het huidige stelsel zijn veel KOO die voorafgaand aan de maand factureren. In het wetsvoorstel is ervoor gekozen 'om vooraf factureren in beperkte mate toe te staan'. ING is er juist voorstander van om voorfacturatie zoveel mogelijk te bevorderen en te faciliteren, waarmee wij denken een hoop potentiële problemen te voorkomen.

Borging van debiteurenbeheer en debiteurenrisico in één hand.

In het huidige wetsvoorstel wordt dit uitgangspunt niet dan wel in onvoldoende mate geborgd. Een KOO die niet over volledige informatie beschikt, kan niet effectief interveniëren richting de ouder, ook al woont deze nog zo dicht in de buurt en is er veelal sprake van een hechte binding tussen KOO en ouder. Als DUO wordt geïntroduceerd als uitvoeringsorganisatie en als DUO beschikt over de totaal informatie, dan zal het debiteurenbeheer en debiteurenrisico ook bij DUO behoren te liggen. DUO zal richting KOO een betaalgarantie moeten geven voor zowel de rijksbijdrage als de eigen bijdrage: dat is namelijk de consequentie van de gekozen systematiek waarbij eigen bijdrage en rijksbijdrage aan elkaar worden geketend. Achteraf zal DUO de controle moeten verzorgen en eventueel te weinig of teveel betaalde eigen bijdragen met de ouder moeten verrekenen. Het kan en mag naar de mening van ING niet zo zijn dat een KOO in liquiditeitsproblemen komt door een opgelegde stelselwijziging die door de sector niet of in beperkte mate wordt ondersteund waarbij de wetgever zelf voor kiest voor een ketenbenadering van rijksbijdrage en eigen bijdrage. Het onderdeel 'Doorgaande financiering' (2.8) maakt het geheel in de ogen van ING nog complexer. De bedoeling lijkt goed maar de uitwerking is onvoldoende effectief. Een KOO zal er bij voortdurende betaalstagnatie onvoldoende mee zijn geholpen. Als er hierdoor problemen ontstaan is dat niet uit te leggen, ook kijkende naar ervaringen bij andere recente stelselherzieningen.

Tijdelijke werkkapitaal verstrekking.

Een beperkte werkkapitaal financiering zou alleen mogelijk kunnen zijn wanneer dit ondersteund wordt middels een externe dekking. Het lijkt ons raadzaam om hierover tijdig en in gezamenlijkheid met het Waarborgfonds Kinderopvang in overleg te treden, zodat bezien kan worden hoe dit georganiseerd kan worden vanuit bestaande mogelijkheden, dan wel wat er aanvullend dient plaats te vinden. Een en ander is geenszins een garantie. Beoordeling zal altijd plaatsvinden op niveau van individuele klantsituaties.

Kinderopvang als 'voorbeeld marktsector' niet langer geborgd.

Sinds de inwerkingtreding van de Wet Kinderopvang in 2005 vormden marktwerking, keuzevrijheid voor ouders en vraagsturing de uitgangspunten van het overheidsbeleid en dienden deze elementen vaak als voorbeeld voor overige sectoren. De thans beoogde financieringssystematiek blijft enkele fundamentele vragen oproepen:

1. Een werkende marktgerichte systematiek wordt ingeruild voor een vrij centraal gestuurd financieringsstelsel op grote afstand van lokale ondernemers met extra administratieve schakels en instanties.
2. De Kinderopvang verkeert in onstuimig weer. 2016 zal nog een lastig jaar worden voor de sector. Reserves zijn nagenoeg verdwenen. Stabiliteit de komende jaren is op dit moment van wezenlijk belang voor de sector, waar ook nog eens stapeling van regelgeving aan de orde is met onder andere Het Nieuwe Toezicht en de Harmonisatie van Peuterspeelzalen.
3. In hoeverre voldoet het nieuwe stelsel met een fundamentele beleidsomkering aan de principes van:
  - a. Decentraal wat kan, centraal wat moet,
  - b. Meer verantwoordelijkheid richting de markt,
  - c. Minder bemoeienis door de overheid.

Next step?

ING zou graag willen meegeven om in de komende periode op gezette tijden bijeenkomsten voor alle relevante stakeholders te beleggen, om zo met elkaar het proces van de afgelopen tijd te evalueren, indien nodig samen te komen tot bijsturing en met elkaar te beoordelen of de stip op de horizon nog steeds scherp is. Belangrijk daarbij is dat alle partijen gezamenlijk investeren in een duurzaam stelsel voor Kinderopvang, waarbij het onderwerp financieringssystematiek slechts een schakel is. ING denkt overigens ook mee in interbancair verband (Betaalvereniging) aan het concept Digitale Portemonnee. Dit overleg is recentelijk opgestart.

Ceel Elemans

Sectormanager Kinderopvang ING

Amsterdam, 9 maart 2016.